College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Besluit

Vergadering van 8 november 2022
Team Control

2022_BW_00476	Controleprotocol en normenkader accountantscontrole jaarrekening 2022 - Besluitvormend

Zaaknummer: 422233
Portefeuillehouder: Eva Boswinkel
Openbaar
Ja
Embargo
Nee

Samenstelling

Aanwezig:
mevrouw Annemieke Vermeulen, Burgemeester; mevrouw Eva Boswinkel, Wethouder; de heer Rick Verschure, Wethouder; de heer Jasper Bloem, Wethouder; de heer Sjoerd Wannet, Wethouder; mevrouw Monique Stouten, Gemeentesecretaris; mevrouw Anja de Rouw, Adjunct-secretaris

Besluit

Besluitpunt 1
Het college besluit de raad voor te stellen het 'Controleprotocol en normenkader accountantscontrole jaarrekening 2022' vast te stellen.

Besluitpunt 2
Het college besluit de raad voor te stellen de goedkeuringstolerantie voor de jaarrekening 2022 vast te stellen op 1% van de omvangbasis voor fouten en op 3% van de omvangbasis voor onzekerheden.

Besluitpunt 3
Het college besluit de raad voor te stellen om de rapporteringstolerantie voor de jaarrekening 2022 vast te stellen op € 50.000.

Motivering

Inleiding
Zie raadsvoorstel.

Beoogd effect
Zie raadsvoorstel.

Argumenten
Zie raadsvoorstel.

Kanttekeningen
Zie raadsvoorstel.

Communicatie
Zie raadsvoorstel.

Evaluatie
Zie raadsvoorstel.

Financiën
Zie raadsvoorstel.

Risico's
n.v.t.

Personele consequenties
n.v.t.

Bijlagen

1. Raadsvoorstel Controleprotocol en normenkader accountantscontrole jaarrekening 2022.pdf
2. Controleprotocol en normenkader accountantscontrole jaarrekening 2022.pdf

ONTWERP *Invulinstructie*
RAADSVOORSTEL

Griffienummer:

Onderwerp	Controleprotocol en normenkader accountantscontrole jaarrekening 2022
Programma	Algemene dekkingsmiddelen / Financiën
	--

Forum	technisch blok (hamerstuk)	
Portefeuillehouder	Eva Boswinkel	
Inlichtingen bij	Esther Steman	
	06-81425242	e.steman@zutphen.nl

Soort bevoegdheid	☒ kaderstellend	☐ controlerend	☐ budgetrecht	☐ overig
Beleidsvrijheid	☐ geen	☒ beperkt	☐ ruim	
Programmabegrotingswijziging	☐ ja		☒ nee	

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor:

1. Het ‘Controleprotocol en normenkader accountantscontrole jaarrekening 2022’ vast te stellen.
2. De goedkeuringstolerantie voor de jaarrekening 2022 vast te stellen op 1% van de omvangbasis voor fouten en op 3% van de omvangbasis voor onzekerheden.
3. De rapporteringstolerantie voor de jaarrekening 2022 vast te stellen op € 50.000.

TOELICHTING

Inleiding

De accountant controleert in opdracht van de raad de rechtmatigheid en getrouwheid van de jaarrekening. Voor de accountantscontrole is het van belang dat de raad de accountant nadere aanwijzingen geeft. In aansluiting op de Controleverordening gemeente Zutphen 2016, stelt de raad met dit controleprotocol nadere aanwijzingen vast die van toepassing zijn op de controle van de jaarrekening 2022. Het vaststellen van het controleprotocol is een taak van de raad als opdrachtgever voor de accountantscontrole.

Met het controleprotocol stelt de raad de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstolerantie vast en het normenkader.

De accountant verstrekt bij de jaarrekening een controleverklaring waarin over de getrouwheid en over de rechtmatigheid wordt geoordeeld.
De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de controleverklaring van de accountant. Constateert de accountant fouten en/of onzekerheden die de goedkeuringstolerantie overschrijden, dan wordt er geen goedkeurende controleverklaring afgegeven.
De rapporteringstolerantie is het bedrag waarboven de accountant rapporteert over fouten en onzekerheden in het accountantsverslag bij de jaarrekening.
Het normenkader betreft een inventarisatie van de voor de accountantscontrole relevante wet- en regelgeving van hogere overheden en van de raad (verordeningen).

Het normenkader moet jaarlijks geactualiseerd worden. Zo beschikt de accountant bij elke jaarrekeningcontrole over een actueel overzicht van wet- en regelgeving. De goedkeurings- en rapporteringstolerantie zijn ongewijzigd ten opzichte van vorige jaren.

Beoogd effect

Kaders stellen voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2022 zodat de accountant zijn controle en rapportages daarop kan inrichten.

Argumenten

1. Er moet een controleprotocol en normenkader voor de accountantscontrole zijn.
Om te kunnen oordelen over de rechtmatigheid en getrouwheid moet de accountant beschikken over een vastgesteld controleprotocol. De goedkeurings- en rapporteringstolerantie zijn gelijk aan het vorige vastgestelde controleprotocol. Het normenkader is geactualiseerd en is als bijlage opgenomen in het controleprotocol.

2. De goedkeuringstolerantie sluit aan op de wettelijke voorgeschreven maximale goedkeuringstolerantie.
In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) is vastgelegd dat de door de accountant te hanteren goedkeuringstolerantie maximaal bedraagt:

- 1% van de omvangbasis voor fouten
- 3% van de omvangbasis voor onzekerheden

De raad mag deze percentages naar beneden bijstellen. Hogere percentages zijn wettelijk niet toegestaan. Het verlagen van de goedkeuringstolerantie heeft als consequentie, dat de kans op een niet goedkeurende accountantsverklaring groter is en dat de hoeveelheid uit te voeren werkzaamheden door de accountant en de verbijzonderde interne controle (VIC) zullen toenemen.

In het controleprotocol wordt uitgegaan van de in het Bado voorgeschreven maximale goedkeuringstoleranties. Bij de accountantscontrole van de afgelopen jaarrekeningen is er geen aanleiding geweest om af te wijken van het Bado.

De lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves vormen de omvangbasis voor het berekenen van de goedkeuringstolerantie. Voor onze gemeente betekent dit op begrotingsbasis een goedkeuringstolerantie van:

Basis	**Primaire begroting 2022**
Totale lasten programma's (excl. reservemutaties)	€ 180.620.800
Stortingen in reserves	€ 4.561.700
Totale lasten (incl. reservemutaties)	€ 185.182.500
Goedkeuringstolerantie fouten in € (1%)	**€ 1.851.825**
Goedkeuringstolerantie onzekerheden in € (3%)	**€ 5.555.475**

3. Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is reëel.
Volgens het Bado vloeit de rapporteringstolerantie voort uit de goedkeuringstolerantie. Wanneer de rapporteringstolerantie gelijk is aan de goedkeuringstolerantie komen er alleen bevindingen in het accountantsverslag als er geen goedkeurende verklaring is. De raad mag de rapporteringstolerantie lager vaststellen dan 1% van de omvangbasis, als zij op een relatief detailniveau geïnformeerd wil worden over fouten en onzekerheden. Bij een rapporteringstolerantie van € 50.000 rapporteert de accountant in het accountantsverslag over elke fout of onzekerheid groter dan € 50.000.

Kanttekeningen

1. Er kan aanleiding zijn voor extra werkzaamheden.
Als bij de controle door de accountant blijkt dat niet of onvoldoende is voldaan aan de eisen die het controleprotocol en het normenkader stellen, kan dit leiden tot extra werkzaamheden.
Er kunnen na vaststelling nog wijzigingen zijn in wet- en regelgeving die ook van toepassing zijn op financiële beheershandelingen in 2022. Als tijdens de controle door de accountant blijkt dat het normenkader niet meer actueel is, kan de accountant verzoeken het normenkader te actualiseren.

Financiën

Dit voorstel leidt niet tot extra kosten. Als de raad besluit om de goedkeuringstolerantie lager vast te stellen dan voorgesteld is, leidt dat tot een toename van de werkzaamheden door de accountant en de VIC. Dit gaat gepaard met extra kosten.

Communicatie

Het controleprotocol is gedeeld met de auditcommissie.

Uitvoering

Het controleprotocol geeft richting aan de controlewerkzaamheden van de accountant en de rapportering daarover.

Evaluatie

Na afronding van de interim-controle rapporteert de accountant aan de raad met de Boardletter. Na afronding van de jaarrekeningcontrole rapporteert de accountant aan de raad met het accountantsverslag en geeft hij een controleverklaring af bij de jaarrekening.

Bijlagen

Controleprotocol en normenkader accountantscontrole jaarrekening 2022

Stukken die ter inzage liggen

n.v.t.

ONTWERP

BESLUIT

Griffienummer:

De raad van de gemeente Zutphen,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 8 november 2022 met nummer 422233;

gelet op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de Controleverordening gemeente Zutphen 2016;

b e s l u i t :

1. Het ‘Controleprotocol en normenkader accountantscontrole jaarrekening 2022’ vast te stellen.
2. De goedkeuringstolerantie voor de jaarrekening 2022 vast te stellen op 1% van de omvangbasis voor fouten en op 3% van de omvangbasis voor onzekerheden.
3. De rapporteringstolerantie voor de jaarrekening 2022 vast te stellen op € 50.000.

Aldus besloten in de openbare vergadering van
de raad van de gemeente Zutphen,
gehouden op:

De voorzitter, de griffier,

Controleprotocol en normenkader

Accountantscontrole jaarrekening 2022

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Zutphen
Postbus 41
7200 AA Zutphen
's Gravenhof 2
www.zutphen.nl

Inhoud

1. Inleiding **4**
1.1 Wetswijziging rechtmatigheidsverantwoording 4
1.2 Wettelijk kader 4

2. Algemene uitgangspunten voor de controle **5**

3. De goedkeurings- en rapporteringstolerantie **5**
3.1 Goedkeuringstolerantie 6
3.2 Rapporteringstolerantie 7
3.2.1 Specifieke uitkeringen 7

4. Reikwijdte rechtmatigheid **8**
4.1 Rechtmatigheid en getrouwheid 8
4.2 Rechtmatigheidscriteria 8

5. Normenkader **9**

6. Rapportering accountant **9**

Bijlage 1: Normenkader 2022 **11**

1. Inleiding

Met de vaststelling van dit controleprotocol geeft de raad nadere aanwijzingen aan de accountant voor de controle van de jaarrekening 2022 van de gemeente Zutphen. De aanwijzingen bestaan uit de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstolerantie en het normenkader.

De accountant controleert in opdracht van de raad of de financiële verantwoording van het college voldoet aan de voorschriften. De raad heeft op 20 mei 2019 accountantskantoor Baker Tilly aangewezen als accountant voor een periode van vijf jaar, over de boekjaren 2019 tot en met 2023, met een optie tot verlenging met één jaar.

De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten) heeft in de Kadernota rechtmatigheid 2022 aangegeven dat het normenkader jaarlijks opnieuw vastgesteld moet worden. Zo beschikt de accountant bij elke jaarrekeningcontrole over een actueel normenkader.

De goedkeurings- en rapporteringstolerantie zijn ongewijzigd ten opzichte van vorige jaren.

1.1 Wetswijziging rechtmatigheidsverantwoording

In de huidige situatie geeft de accountant nog een oordeel over de rechtmatigheid. Vanaf 2023 gaat dit veranderen. Op 27 september 2022 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel dat regelt dat het college zelf verantwoording aflegt over de rechtmatigheid. De rechtmatigheidsverantwoording zal voor de eerste keer gaan gelden voor het verslagjaar 2023.

De rechtmatigheidsverantwoording van het college wordt onderdeel van de jaarstukken 2023 die in het kalenderjaar 2024 aangeboden worden aan de raad. In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college aan de raad over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. De accountant controleert dan of de rechtmatigheidsverantwoording van het college een getrouw beeld geeft.

1.2 Wettelijk kader

Artikel 213 Gemeentewet schrijft voor dat de raad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen (accountantsverslag). In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant geeft de raad nadere aanwijzingen aan de accountant.

Op 23 mei 2016 heeft de raad de verordening ex artikel 213 Gemeentewet vastgesteld; de Controleverordening gemeente Zutphen 2016, hierna te noemen: controleverordening.

De controleverordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. In aansluiting op de controleverordening stelt de raad met dit controleprotocol nadere aanwijzingen vast die van toepassing zijn op de controle van de jaarrekening 2022.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle

Zoals in artikel 213, derde lid Gemeentewet is voorgeschreven geeft de accountantsverklaring op grond van de uitgevoerde controle aan of:

- de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
- de baten en lasten en de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met artikel 186 Gemeentewet; het BBV;
- het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.

In artikel 213, vierde lid Gemeentewet is voorgeschreven dat het verslag van bevindingen ingaat op:

- de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken, en
- onrechtmatigheden in de jaarrekening.

Op grond van artikel 213, zesde lid Gemeentewet zijn in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) nadere voorschriften gesteld tot de reikwijdte en rapportering van de accountantscontrole. Daarnaast zijn de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV en de richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) bepalend voor de controlewerkzaamheden.

3. De goedkeurings- en rapporteringstolerantie

De raad stelt de toleranties vast en de accountant richt zijn controle daarop in. Voor de bepaling welke posten materieel zijn voor de oordeelsvorming over de getrouwheid en rechtmatigheid is in het Bado de basis vastgelegd.

3.1 Goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten of onzekerheden aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de strekking van de accountantsverklaring.

In het Bado zijn maximale goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De raad mag de goedkeuringstoleranties lager vaststellen. Een hogere goedkeuringstolerantie is wettelijk niet toegestaan. Het verlagen van de goedkeuringstolerantie heeft als consequentie dat de accountant sneller een niet goedkeurende verklaring zal afgeven en dat de hoeveelheid uit te voeren werkzaamheden door de accountant en de verbijzonderde interne controle (VIC) zullen toenemen.

In het Bado is vastgelegd dat de door de accountant te hanteren goedkeuringstolerantie maximaal bedraagt:

- 1% van de omvangbasis voor fouten
- 3% van de omvangbasis voor onzekerheden

De lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves vormen de **omvangbasis** voor het berekenen van de goedkeuringstolerantie.

De goedkeuringstolerantie voor 2022 wordt, net als in vorige jaren, vastgesteld op de in het Bado voorgeschreven maximale goedkeuringstolerantie van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden.

In onderstaande tabel is de relatie tussen de goedkeuringstolerantie en het oordeel van de accountant over de jaarrekening weergegeven.

	Strekking controleverklaring			
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten (% omvangbasis)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden (3 % omvangbasis)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

Voor onze gemeente betekent dit op begrotingsbasis een goedkeuringstolerantie van:

Basis	**Primaire begroting 2022**
Totale lasten programma's (excl. reservemutaties)	€ 180.620.800
Stortingen in reserves	€ 4.561.700
Totale lasten (incl. reservemutaties)	€ 185.182.500
Goedkeuringstolerantie fouten in € (1%)	**€ 1.851.825**
Goedkeuringstolerantie onzekerheden in € (3%)	**€ 5.555.475**

De goedkeuringstolerantie wordt gedurende de controle bijgesteld op basis van de werkelijke lasten en stortingen in reserves. De goedkeuringstolerantie wordt jaarlijks achteraf op basis van de werkelijke cijfers definitief bepaald.

3.2 Rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is het bedrag waarboven de accountant rapporteert in zijn verslag van bevindingen bij de jaarrekening. De raad stelt de rapporteringstolerantie voor de accountant vast. Dit houdt in dat de accountant elke fout of onzekerheid ten aanzien van baten, lasten en balansmutaties groter dan dit bedrag rapporteert in zijn verslag van bevindingen.

Volgens het Bado vloeit de rapporteringstolerantie voort uit de goedkeuringstolerantie. Wanneer de rapporteringstolerantie gelijk is aan de goedkeuringstolerantie komen er alleen bevindingen in het verslag wanneer er geen sprake meer is van een goedkeurende verklaring. De raad mag de rapporteringstolerantie lager vaststellen dan 1% van de omvangbasis, als zij op een relatief detailniveau geïnformeerd wil worden over bevindingen.

De rapporteringstolerantie voor 2022 wordt, net als in vorige jaren, vastgesteld op € 50.000,00.

3.2.1 Specifieke uitkeringen

De rapporteringstolerantie van € 50.000 is niet van toepassing op de specifieke uitkeringen. Specifieke uitkeringen worden verantwoord via het principe van Single information Single audit (SiSa). Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de specifieke uitkeringen. Op grond van het Bado gelden de volgende wettelijk voorgeschreven rapporteringstoleranties voor specifieke uitkeringen:

Omvang specifieke uitkering	Rapporteringstolerantie
≤ € 125.000	€ 12.500
> € 125.000 en ≤ € 1.000.000	10% van de specifieke uitkering
> € 1.000.000	€ 125.000

Bovenstaande betekent dat de accountant alle geconstateerde fouten en onzekerheden rapporteert die op uitkeringsniveau bovenstaande rapporteringstoleranties overtreffen.

4. Reikwijdte rechtmatigheid

4.1 Rechtmatigheid en getrouwheid

Rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole betekent dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig zijn, oftewel in overeenstemming met wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen. De accountant hoeft niet vast te stellen dat álle handelingen van de gemeente in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving. De accountantscontrole beperkt zich tot financiële beheershandelingen die als baten, lasten of balansmutaties in de jaarrekening worden verantwoord.

Bij **getrouwheid** gaat het er om of er een getrouw beeld wordt gegeven in de jaarrekening. Getrouw wil zeggen in overeenstemming met de werkelijkheid, de administratie en in overeenstemming met de verslaggevingsregels (BBV).

Een groot deel van de fouten en onzekerheden heeft zowel invloed op de rechtmatigheid als op het getrouwe beeld: alle getrouwheidsfouten of -onzekerheden zijn ook rechtmatigheidsfouten of -onzekerheden. Maar niet alle rechtmatigheidsfouten of -onzekerheden zijn ook van invloed op het getrouwe beeld. Zo kan een opdracht verstrekt zijn die ten onrechte niet Europees is aanbesteed. Dit is een rechtmatigheidsfout omdat er is afgeweken van wetgeving maar het heeft geen invloed op het getrouwe beeld.

4.2 Rechtmatigheidscriteria

In het kader van de accountantscontrole wordt er getoetst aan de volgende negen rechtmatigheidscriteria:

Criteria	Omschrijving
Calculatiecriterium	De vastgestelde bedragen zijn juist berekend.
Valuteringscrite-rium	Het tijdstip van betaling en de verantwoording van verplichtingen is juist.
Leveringscriterium	Juistheid van ontvangen goederen en/of diensten.
Adresseringscrite-rium	De persoon of organisatie waar een financiële stroom naar toe is gegaan, is juist (rechthebbende).
Volledigheidscrite-rium	Alle opbrengsten die verantwoord zouden moeten zijn, zijn ook verantwoord.
Aanvaardbaar-heidscriterium	De financiële beheershandeling past bij de activiteiten van de gemeente en in relatie tot de kosten is een aanvaardbare tegenprestatie overeengekomen.
Begrotingscriterium	Financiële handelingen moeten passen binnen het kader van de geautori-seerde begroting. Het totaal moet passen binnen het opgestelde en geautori-seerde programma. Het begrotingscriterium ziet toe op het respecteren van het budgetrecht van de raad.
Voorwaardencrite-rium	Nadere eisen die worden gesteld bij de uitvoering van financiële beheershan-delingen. Voor de rechtmatigheidscontrole zijn met name de gestelde voor-waarden, die betrekking hebben op recht (heeft de ontvanger wel recht op de

	vergoeding of subsidie), hoogte (klopt het bedrag, is de berekening juist) en duur (zijn de juiste termijnen in acht genomen) van belang. Deze voorwaarden zijn afkomstig uit de in- en externe regelgeving.
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	De toets op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt bij het gebruik van overheidsregelingen (= misbruik). De toets of derden bij het gebruik van overheidsregelingen geen (rechts)handelingen hebben verricht die in strijd zijn met het doel of de strekking van de regeling (= oneigenlijk gebruik)

De bovenste zes (blauwe) criteria zien toe op getrouwheid én rechtmatigheid. Er is dus sprake van overlap. De onderste drie (zwarte) criteria zien alleen toe op rechtmatigheid.

5. Normenkader

Voor een goede uitvoering van de accountantscontrole is het belangrijk dat de geldende wet- en regelgeving duidelijk vastligt; dit gebeurt in het normenkader. Het normenkader betreft de inventarisatie van de voor de accountantscontrole relevante wet- en regelgeving van hogere overheden en van de gemeente zelf (verordeningen).

Voor het normenkader is alleen wet- en regelgeving van belang die bepalingen bevat over financiële beheershandelingen. De accountant controleert of het college bij het aangaan van transacties met financiële gevolgen de relevante bepalingen heeft nageleefd.

Bijlage 1 bevat het normenkader 2022.

6. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant als volgt:

- **Managementletter en Boardletter na interim-controle**
  In het vierde kwartaal wordt door de accountant een zogenoemde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt verslag uitgebracht in de Managementletter aan het college. Bestuurlijk relevante zaken worden aan de raad gerapporteerd in de Boardletter.
- **Accountantsverslag na jaarrekeningcontrole**
  De jaarrekeningcontrole wordt uitgevoerd in het eerste half jaar, na afloop van het boekjaar. Overeenkomstig de Gemeentewet wordt een verslag van bevindingen (accountantsverslag) uitgebracht, gericht aan de raad en in afschrift aan het college. In het accountantsverslag wordt gerapporteerd over de opzet en

uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen. Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht in het accountantsverslag.

- **Controleverklaring na jaarrekeningcontrole**
  In de controleverklaring wordt op wettelijk voorgeschreven wijze, het oordeel over de jaarrekening afgegeven. Er is een oordeel over de rechtmatigheid en de getrouwheid. De controleverklaring is bestemd voor de raad.

Bijlage 1: Normenkader 2022

In het kader van de accountantscontrole moet een normenkader aanwezig zijn. Het normenkader bestaat uit een overzicht van externe wetgeving en interne regelgeving die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen.

Programma's	Producten	Externe wetgeving	Interne regelgeving
1. Bestuur	Bestuur	Grondwet Burgerlijk Wetboek Gemeentewet Algemene wet bestuursrecht Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers	Verordening fractie-ondersteuning gemeente Zutphen 2013 Verordening op de Rekenkamercommissie Zutphen 2016 Verordening Werkgeverscommissie gemeente Zutphen 2020 Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Zutphen 2019
	Burgerzaken	Burgerlijk wetboek Gemeentewet Wet rechten burgerlijke stand Wet basisregistratie personen Wet bescherming persoonsgegevens Paspoortwet	Legesverordening gemeente Zutphen 2022
	Communicatie		
	Anders samenwerken		Wijkraadsverordening De Hoven 1976
2. Veilige stad	Brandweer	Gemeentewet Wet veiligheidsregio's	
	Openbare orde en veiligheid	Gemeentewet Alcoholwet	Algemene Plaatselijke Verordening Zutphen 2011
3. Duurzame leefomgeving	Wegen	Gemeentewet Wegenverkeerswet 1994	Wegsleepverordening Zutphen 2003
	Mobiliteit	Gemeentewet Wegenverkeerswet 1994 Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer Wegenwet Wet algemene bepalingen omgevingsrecht Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen	Verordening parkeerbelastingen gemeente Zutphen 2022 Parkeerverordening Zutphen 1991

Programma's	Producten	Externe wetgeving	Interne regelgeving
	Havens en kaden	Binnenvaartwet	Verordening havengelden gemeente Zutphen 2022 Verordening fysieke leefomgeving gemeente Zutphen 2021
	Groen, water en klimaatadaptatie	Gemeentewet Wet natuurbescherming Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Verordening fysieke leefomgeving gemeente Zutphen 2021
	Afval	Gemeentewet Wet Milieubeheer	Verordening afvalstoffenheffing gemeente Zutphen 2022
	Riolering	Gemeentewet Waterwet	Verordening riool- en waterzorgheffing gemeente Zutphen 2022
	Milieu	Wet Milieubeheer Wet algemene bepalingen omgevingsrecht Wet belastingen op milieugrondslag	
	Gedenkparken	Gemeentewet Wet op de lijkbezorging	Verordening lijkbezorgingsrechten gemeente Zutphen 2022
	Energietransitie		
	Ruimtelijke ontwikkeling	Wet ruimtelijke ordening Besluit ruimtelijke ordening Woningwet Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Verordening fysieke leefomgeving gemeente Zutphen 2021
	Wonen	Gemeentewet Woningwet Huisvestingswet 2014	Verordening toekomstbestendig wonen Gelderland gemeente Zutphen 2019 Subsidieverordening Stedelijke Vernieuwingsplan, onderdeel Wonen Subsidieverordening Wonen boven Winkels 2009 Zutphen Verordening VROM starterslening Zutphen 2012
	Grondzaken	Gemeentewet Wet ruimtelijke ordening Besluit ruimtelijke ordening Wet bodembescherming Wet voorkeursrecht gemeenten Onteigeningswet Belemmeringenwet privaatrecht	Verordening fysieke leefomgeving gemeente Zutphen 2021 Algemene Uitgiftevoorwaarden van de gemeente Zutphen

Programma's	Producten	Externe wetgeving	Interne regelgeving
		Telecommunicatiewet	
4. Vitale samenleving	Onderwijshuisvesting	Gemeentewet Wet op het primair onderwijs Wet op het voortgezet onderwijs Wet educatie- en beroepsonderwijs Wet op de expertisecentra	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Zutphen 2015
	Kinderopvang en lokaal onderwijsbeleid	Gemeentewet Wet op het primair onderwijs Wet op het voortgezet onderwijs Wet educatie- en beroepsonderwijs Wet op de expertisecentra Leerplichtwet Wet kinderopvang	Verordening leerlingenvervoer gemeente Zutphen 2020 Algemene subsidieverordening gemeente Zutphen 2019
	Sport		Algemene subsidieverordening gemeente Zutphen 2019
	Participatie werk	Participatiewet Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers Wet sociale werkvoorziening Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen	Verzamelverordening werk en inkomen gemeente Zutphen 2017
	Minimabeleid	Gemeentewet Participatiewet	Verordening vestiging uitsluitend recht Gemeentepolis gemeente Zutphen 2021 Verordening geldelijke steun ouderen bij verhuizing 2005 Verzamelverordening werk en inkomen gemeente Zutphen 2017

Programma's	Producten	Externe wetgeving	Interne regelgeving
	Schuldhulpverlening	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Zutphen 2021
	Inkomensvoorziening	Participatiewet IOAW IOAZ Bbz 2004	Verzamelverordening werk en inkomen gemeente Zutphen 2017 Verordening Brede Adviesraad Sociaal Domein gemeente Zutphen 2018
	Wmo begeleiding	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 Uitvoeringsregeling Wmo 2015 Wet publieke gezondheid	Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zutphen 2020 Verordening Brede Adviesraad Sociaal Domein gemeente Zutphen 2018 Verordening geldelijke steun ouderen bij verhuizing 2005 Algemene subsidieverordening gemeente Zutphen 2019
	Wmo huishoudelijke zorg		
	Wmo individuele hulpmiddelen		
	Wmo sociale basis		
	Wmo vervoer		
	Jeugdzorg in natura	Jeugdwet Besluit Jeugdwet Regeling Jeugdwet	Verordening jeugdhulp gemeente Zutphen 2018 Verordening Brede Adviesraad Sociaal Domein gemeente Zutphen 2018 Algemene subsidieverordening gemeente Zutphen 2019
	Jeugd algemeen		
	Jeugd PGB		
	Preventie jeugd		
	Gelrewerkt WSW	Wet sociale werkvoorziening	
	Inburgering	Wet inburgering 2021	
5. Aantrekkelijke stad	Gemeentelijke panden en gronden	Gemeentewet Leegstandwet	
	Straatmarkten	Gemeentewet	Verordening marktgelden gemeente Zutphen 2022 Verordening fysieke leefomgeving gemeente Zutphen 2021
	Economie		
	Landelijke eigendommen		
	Regionaal archief en erfgoedcentrum	Erfgoedwet	

Programma's	Producten	Externe wetgeving	Interne regelgeving
	Monumenten en erfgoed	Erfgoedwet Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Verordening fysieke leefomgeving gemeente Zutphen 2021 Verordening Monumentenfonds Zutphen 2005 Verordening op de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie en de Erfgoedadviesraad 2014
	Archeologie	Erfgoedwet	Verordening fysieke leefomgeving gemeente Zutphen 2021
	Cultuur		Algemene subsidieverordening gemeente Zutphen 2019
	Toerisme en recreatie		
Algemene dekkingsmiddelen	Geldleningen	Wet financiering decentrale overheden Regeling schatkistbankieren decentrale overheden Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden Wet houdbare overheidsfinanciën Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden	Treasurystatuut gemeente Zutphen 2019
	Beleggingen	zie geldleningen	zie geldleningen
	Belastingen	Gemeentewet Wet waardering onroerende zaken Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden Invorderingswet 1990 Uitvoeringsbesluit Invorderingswet 1990 Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990	Verordening onroerendezaakbelastingen gemeente Zutphen 2022 Verordening hondenbelasting gemeente Zutphen 2022 Verordening precariobelasting gemeente Zutphen 2022 Verordening toeristenbelasting gemeente Zutphen 2022 Verordening watertoeristenbelasting gemeente Zutphen 2022 Verordening forensenbelasting gemeente Zutphen 2022

Programma's	Producten	Externe wetgeving	Interne regelgeving
			Kwijtscheldingsbesluit
	Algemene uitkering	Financiële verhoudingswet	
	Algemene baten en lasten	Grondwet Burgerlijk Wetboek Gemeentewet Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten Wet gemeenschappelijke regelingen Wet op de omzetbelasting 1968 Wet op het BTW-compensatiefonds Wet op de vennootschapsbelasting 1969 Besluit accountantscontrole decentrale overheden Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen Europese aanbestedingsrichtlijnen Europese richtlijnen inzake staatssteun Aanbestedingswet 2012 Aanbestedingsbesluit Gids proportionaliteit Aanbestedingsreglement Werken 2016 Single information Single audit (SiSa) wetgeving Mededingingswet Wet Markt en Overheid	Financiële verordening gemeente Zutphen 2019 Controleverordening gemeente Zutphen 2016 Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Zutphen 2016 Verordening financiële vergoeding gemeentelijke ombudsman gemeente Zutphen 2017 Legesverordening gemeente Zutphen 2022
	Overhead	Ambtenarenwet 2017 Wet normalisering rechtspositie ambtenaren Fiscale wetgeving Sociale verzekeringswetten CAO gemeenten CAO Sociale Werkvoorziening Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	